

HANDLEIDING BIJ DOORZOEKING FIOD

Datum: 28 juni 2022

1 Voor wie

Deze handleiding is bedoeld voor (natuurlijke) personen die te maken krijgen met een doorzoeking van de FIOD. Voor advocatenkantoren is een aparte Handleiding gemaakt. Dit treft u **hier** aan.

Deze handleiding geldt zowel wanneer uw onderneming, u als ondernemer of (een van) uw individuele werknemer(s) verdachte is/bent, als wanneer het onderzoek zich richt op een ander.

2 Uitgangspunt

Het kan zijn dat u of uw onderneming **verdachte** is. U bent verplicht een doorzoeking toe te laten, maar u hoeft niet mee te werken aan uw eigen veroordeling.

De beginfase van de doorzoeking en (tijdens of later) het verhoren van verdachten of getuigen zijn **cruciaal**. Een verklaring kan maar één keer goed worden gegeven; een eenmaal gegeven minder zorgvuldige verklaring kan niet worden 'ingetrokken' en verdwijnt niet uit het dossier. **Zorgvuldigheid** is daarom van groot belang boven snel uitleg willen geven.

Zorg dat u voorzien bent van goede **rechtsbijstand** van een advocaat. De advocaat is op de hoogte van al uw rechten en plichten en kan u derhalve informeren en adviseren. Als verdachte kunt u worden aangehouden en meegenomen voor verhoor.

Wanneer u(w) onderneming (nog) **geen verdachte** is, kunt u verplicht zijn tot uitlevering van informatie.

Op verzoek van de FIOD bent u, ook als getuige, **niet verplicht** om een **verklaring** af te leggen. Wat voor u het beste is, kunt u in overleg met uw advocaat bepalen. Het kan zijn dat u contractueel tot geheimhouding verplicht bent. Dan is het verstandig niet te getuigen voordat u door een rechter wordt opgeroepen. Ook kan het zijn dat uw verklaring uzelf tot verdachte maakt. Ook in dit geval staat zorgvuldigheid dus voorop.

Wanneer u in een eerdere instantie een **advocaat** heeft ingeschakeld, kan zich tussen de in beslag te nemen stukken ook **geheimhoudersinformatie** bevinden. Die geheimhouding blijft gelden wanneer de informatie bij u ligt. Zorg ervoor dat OvJ en FIOD van dergelijke documenten geen kennisnemen maar de informatie **verzegeld** (in een gesloten envelop) meenemen, zodat de advocaat zich op zijn verschoningsrecht kan beroepen.

3 Stappenplan

In het kort komt het stappenplan neer op:

- Vraag de FIOD-ambtenaren **wie** ze zijn en **wat** ze komen doen.
- **Beantwoord** geen vragen.
- Zorg dat u en/of de **directie** wordt gewaarschuwd. Zorg dat OvJ en FIOD in tussentijd **geen toegang** hebben tot documenten.
- Raadpleeg een **advocaat** of bel uw advocaat om hem op de hoogte te brengen.
- Vraag naar de **reikwijdte** van het onderzoek en wie **verdachte** is. Wat is uw status?
- Indien u verdachte bent moet u een doorzoeking **ondergaan**, een getuige kan verplicht worden tot uitlevering van documenten. Correspondentie of stukken van een advocaat vallen onder de **geheimhouding** en moeten worden **verzegeld**.

- Zowel als verdachte, maar ook als getuige bent u **niet verplicht** een **verklaring** af te leggen. Als verdachte kunt u wel worden aangehouden en meegenomen voor verhoor.
- Zorg voor (een) **eigen getuige(n)** en leg de gang van zaken tijdens de doorzoeking vast in een **eigen verslag**. Protesteer tegen **onregelmatigheden** en laat deze **vastleggen** in het proces-verbaal (P-V) van doorzoeking of bericht dat zo nodig naderhand per brief aan de rechter-commissaris (RC) kan worden toegezonden.

Overzicht tips:

- I. Receptie informeert directie
- II. Leid FIOD en OvJ naar lege wachtkamer
- III. Vastleggen gegevens OvJ en FIOD
- IV. Informeer naar het onderzoek en status verdachte
- V. Zorg voor getuigen en eigen verslaglegging
- VI. Vastlegging onregelmatigheden
- VII. Raadpleeg een advocaat
- VIII. Vraag om afwachten advocaat
- IX. Controleer vordering uitlevering
- X. Laat documenten advocaat verzegelen
- XI. Niet verplicht verklaren

Overzicht tips:

- I. Receptie informeert directie**
De receptie waarschuwt direct de betrokken directiemedewerker naar wie het onderzoek is gericht, dan wel een binnen de organisatie aangewezen persoon die in dergelijke situaties optreedt als woordvoerder (hierna: de directie).
- II. Leid FIOD en OvJ naar lege wachtkamer**
Vraag de OvJ en FIOD-ambtenaren in de wacht- of spreekkamer te blijven tot de directie is gearriveerd. Zorg dat in die ruimte geen documenten liggen en eventuele kasten niet kunnen worden geopend.
- III. Vastleggen gegevens OvJ en FIOD**
Leg vast wie de OvJ en de opsporingsambtenaren c.q. eventuele andere onderzoekers zijn. Vraag om legitimatie en noteer de gegevens.
- IV. Informeer naar het onderzoek en status verdachte**
Vraag naar doel en wettelijke basis van het onderzoek. Waar richt het onderzoek zich precies op? Is de ondernemer of onderneming verdachte? Zo nee, wie wel? Wat zoekt men? Probeer een zo helder mogelijk beeld te krijgen.
- V. Zorg voor getuigen en eigen verslaglegging**
Zorg dat één of meer getuige(n), bij voorkeur kantoorgenoten, aanwezig zijn en maak aantekeningen.
- VI. Vastlegging onregelmatigheden**
Protesteer tegen onregelmatigheden en laat deze vastleggen in het P-V van doorzoeking of bericht dat zo nodig naderhand per brief aan de RC.

VII. Raadpleeg een advocaat

Neem direct contact op met uw eigen advocaat, indien deze gespecialiseerd is in het (fiscale) strafrecht. Heeft u nog geen (fiscaal) strafrechtadvocaat die u hierin kan bijstaan, vraag uw eigen advocaat of adviseur of deze u kan doorverwijzen. Laat die advocaat u adviseren hoe u verder moet handelen.

VIII. Vraag om afwachten advocaat

U kunt de FIOD-ambtenaren verzoeken om te wachten tot uw advocaat op locatie is. Een dergelijk verzoek mag echter worden geweigerd. Informeer uw advocaat welke handelingen in tussentijd worden verricht.

IX. Controleer vordering uitlevering

Als getuige kunt u verplicht worden documenten uit te leveren. Een dergelijke vordering mag niet aan u worden gericht als u verdachte bent. Vraag om een schriftelijke vordering en beoordeel die zorgvuldig met uw advocaat. De vordering moet voldoende specifiek zijn en u hoeft alleen te leveren waar u over beschikt. Vraag zo nodig uitstel om advies in te winnen. Maak kopie van de uitgeleverde informatie.

X. Laat documenten advocaat verzegelen

Wanneer zich op uw onderneming correspondentie of andere stukken van een advocaat bevinden, weiger uitlevering. Wanneer deze in beslag wordt/worden genomen, dring erop aan dat OvJ en FIOD hiervan geen kennis nemen maar verzegeld (in een gesloten envelop) meenemen zodat de advocaat zich op zijn verschoningsrecht kan beroepen.

XI. Niet verplicht verklaren

Tijdens een doorzoeking kan de FIOD u vragen stellen. Alles wat zij waarnemen of (u) horen zeggen, kunnen ze vastleggen in een proces-verbaal en gebruiken als bewijs. U bent niet verplicht om een verklaring af te leggen. Als verdachte heeft u het zwijgrecht. Als getuige bent u pas verplicht een verhoor te ondergaan en te antwoorden wanneer u daartoe wordt opgeroepen door de rechter.

De FIOD kan hier wel op aandringen of stellen dat het een nodeloze vertraging oplevert omdat de rechter ze dan zal oproepen. Ga daar niet in mee. Indien opgeroepen door de rechter zal het verhoor zorgvuldiger verlopen en kan u niet worden verweten door bijvoorbeeld cliënten of zakenpartners dat u onverplicht uw (contractuele) geheimhouding hebt geschonden.